



ЗВІТ ПРО ВНУТРІШНЄ ПЕРЕМІЩЕННЯ В УКРАЇНІ

ОПИТУВАННЯ ЗАГАЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

РАУНД 9

26 ВЕРЕСНЯ 2022 року

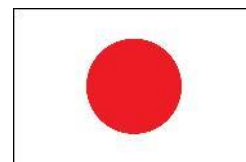
In partnership with _____

**AID
AIDE**

Canada



german
humanitarian
assistance
DEUTSCHE HUMANITÄRE HILFE



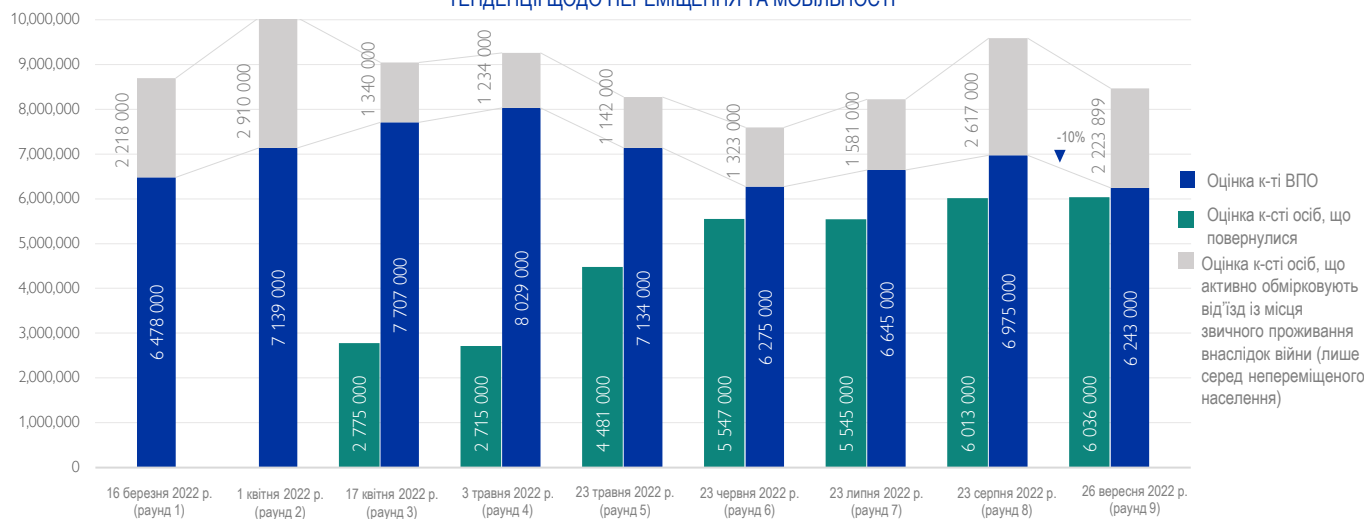
Від
народу Японії

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Повномасштабне російське вторгнення в Україну, яке розпочалося 24 лютого 2022 року, спричинило безпрецедентну гуманітарну кризу, що охопила всі області країни. У період з **17 по 26 вересня** Міжнародна організація з міграції (МОМ) провела **дев'ятий раунд** репрезентативного експрес-оцінювання загального населення України для збору інформації стосовно потоків внутрішнього переміщення та мобільності, а також для оцінювання місцевих потреб. Це оцінювання загального населення слугує надійним джерелом для виявлення сфер із високими гуманітарними потребами та визначення цільових заходів реагування для надання допомоги населенню, що постраждало від війни. Географічне охоплення цього оцінювання покриває всю територію України, усі п'ять макрорегіонів (захід, схід, північ, центр, південь та місто Київ), за винятком

Кримського півострова. Опитування загального населення було проведено шляхом набору випадкових телефонних номерів, завдяки чому було анонімно опитано 2 002 унікальні респонденти віком від 18 років із використанням методу автоматизованого телефонного опитування (CATI). Оцінка спирається на дані про населення Фонду народонаселення ООН (UNFPA), які гуманітарна спільнота розглядає як базове значення для чисельності населення в Україні. Особи, які нині перебувають за межами України, під опитування не потрапили. Крім Опитування загального населення, офіційні дані про присутність ВПО на рівні громад в Україні доступні в Матриці відстеження переміщень — Базовому оцінюванні (раунд 12, 2022, HDX).

ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА МОБІЛЬНОСТІ



ОЦІНКА МІСЦЯ ПЕРЕБУВАННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ЗА МАКРОРЕГІОНАМИ*



6 243 000
ОЦІНКА К-СТІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ
-732 000 з 23 серпня

6 036 000
ОЦІНКА ЗАГ. К-СТІ ОСІБ, ЩО ПОВЕРНУЛИСЯ
з яких 21% повернулися з-за кордону +23 000 з 23 серпня

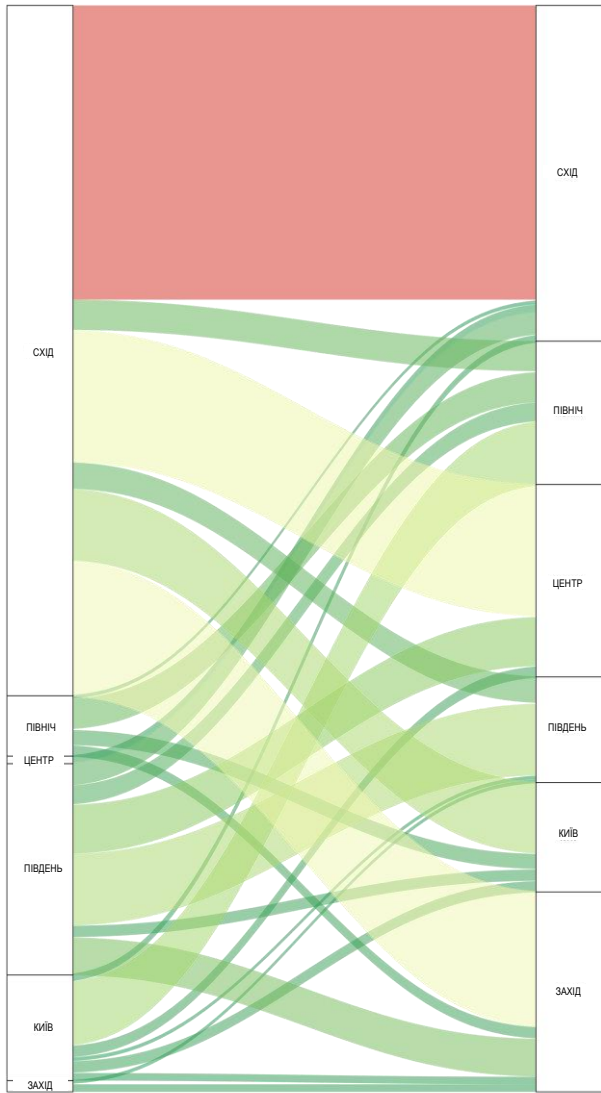
Повний спектр результатів дев'ятого раунду опитування загального населення МОМ на сьогодні представлено у двох взаємодоповнювальних продуктах: **Звіті про внутрішнє переміщення в Україні** та **Звіті про повернення в Україну**. Додаткова аналітика доступна за запитом до DTMUkraine@iom.int

* Макрорегіон — це територіальна одиниця, до якої входять області (регіони), згідно з визначенням у Законі України «Про засади державної регіональної політики» (частина 2 статті 1).

ПОТОКИ ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ

Якщо не вказано інше, дані, представлені в цьому звіті, відображають результати опитування лише з дев'ятого раунду.

ПОТІК ПЕРЕМІЩЕНЬ ЗА МАКРОРЕГІОНАМИ



Макрорегіон походження (місця звичного проживання) Поточне місце перебування

ПОТОЧНЕ МІСЦЕ ПЕРЕБУВАННЯ ТА МІСЦЕ ПОХОДЖЕННЯ

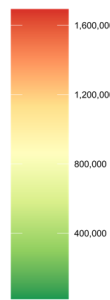
Із тих, хто відповіли, що а) вони не присутні у районі звичного проживання та б) поточна війна є причиною їхнього переміщення

Топ-5 областей за часткою прийнятих ВПО**	% ВПО
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	13%
МІСТО КИЇВ	10%
ХАРКІВСЬКА	10%
КИЇВСЬКА	8%
ПОЛТАВСЬКА	7%
Інші області	52%

Із тих, хто відповіли, що а) вони не присутні у районі звичного проживання та б) поточна війна є причиною їхнього переміщення

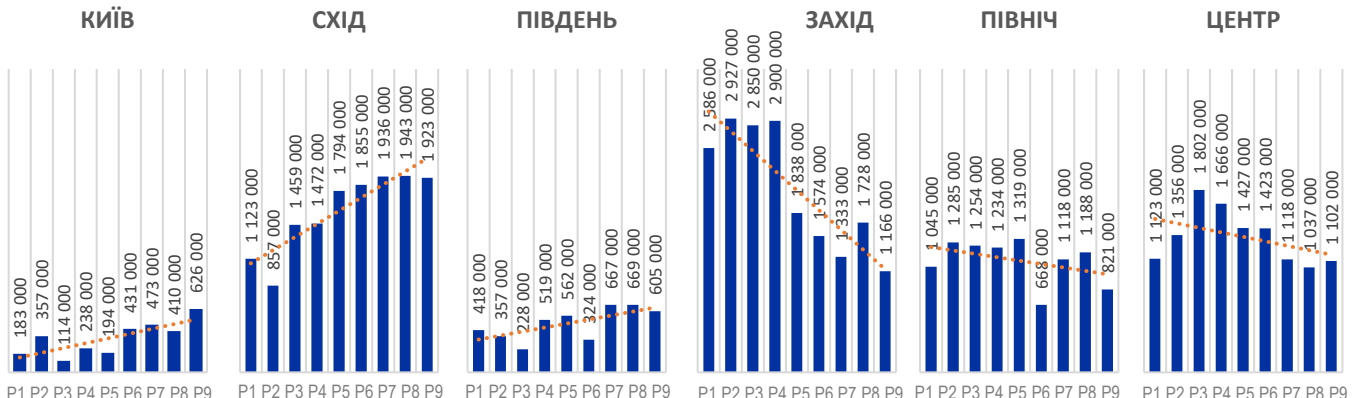
Топ-5 областей походження ВПО**	% ВПО
ДОНЕЦЬКА	23%
ХАРКІВСЬКА	21%
ХЕРСОНСЬКА	11%
МІСТО КИЇВ	10%
ЛУГАНСЬКА	8%
Інші області	27%

** Застереження: Походження та розподіл ВПО за областями має орієнтовний характер; репрезентативність вибірки на рівні макрорегіону.



Див. дані про кількість зареєстрованих ВПО (що стали на облік) на рівні громад у **Звіті MOM про результати базового оцінювання за Матрицею відстеження переміщень для України** (дані доступні для 21 області та м. Києва). Дані доступні для гуманітарних партнерів на [HDX](https://hdx.org/) для зареєстрованих користувачів та можуть бути отримані за запитом на адресу dtmukraine@iom.int.

ЗМІНИ В ОЦІНКАХ ПРИСУТНОСТІ ВПО НА РІВНІ МАКРОРЕГІОНІВ (РАУНДИ 1–9)



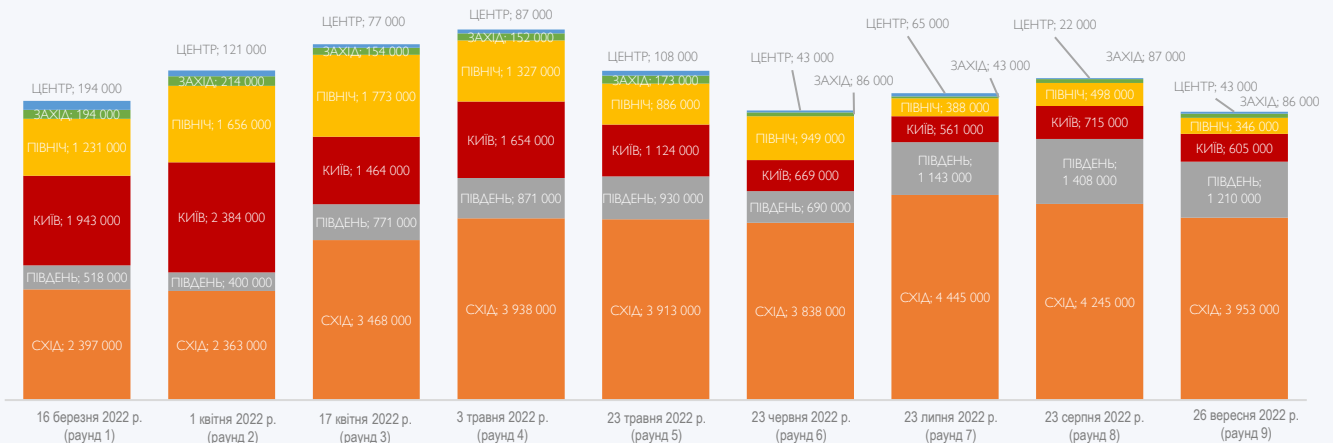
ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ

ВПО ЗА МАКРОРЕГІОНАМИ ПОХОДЖЕННЯ (порівняння результатів різних раундів)

Звідки походять нинішні переміщені внаслідок війни?

Отримані дані свідчать про різницю в інтенсивності потоків переміщення на макрорегіональному рівні. У зв'язку зі зменшенням загальної кількості ВПО в Україні на 10% у період між восьмим і дев'ятим раундами оцінена кількість ВПО, які є вихідцями з центральної України, з часу Р8 зросла вдвічі, тоді як присутність ВПО з решти макрорегіонів значно скоротилася, можливо у зв'язку з початком навчального року. ВПО зі сходу нині складають 63% від загальної кількості ВПО в Україні (порівняно з 55% у п'ятому раунді).

Макрорегіон	% ВПО за походженням	Оцінка к-ті ВПО за макрорегіонами походження
КИЇВ	10%	605 000
СХІД	63%	3 953 000
ПІВДЕНЬ	19%	1 210 000
ЗАХІД	1%	43 000
ПІВНІЧ	6%	346 000
ЦЕНТР	1%	86 000
Оцінка заг. к-ті переміщених у межах України		6 243 000

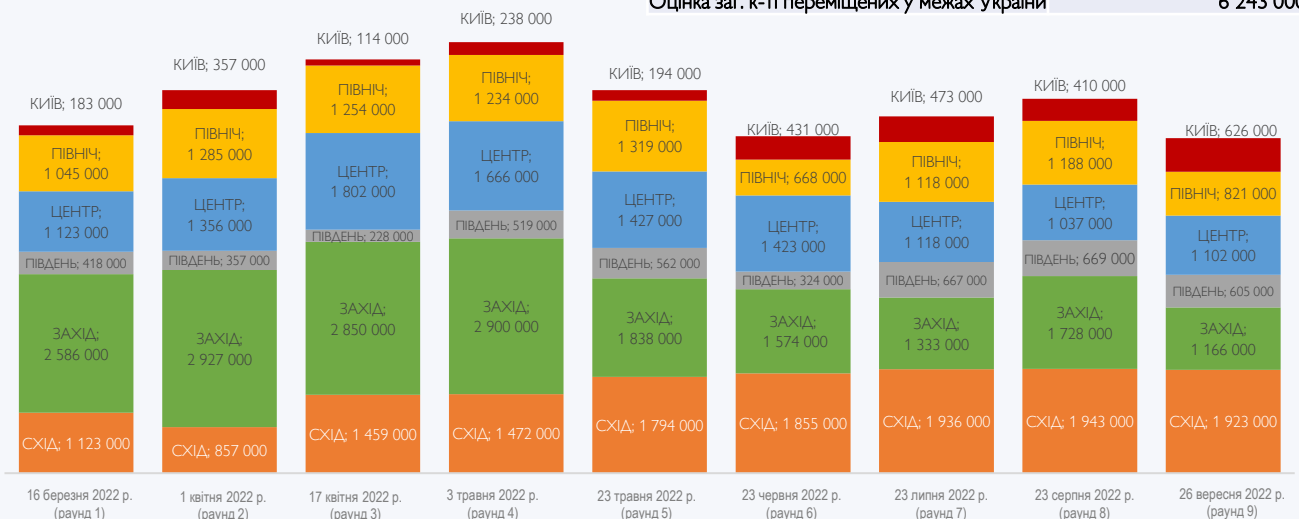


ВПО ЗА МАКРОРЕГІОНАМИ ПОТОЧНОГО МІСЦЯ ПЕРЕБУВАННЯ (порівняння результатів різних раундів)

Де нині перебувають переміщені внаслідок війни?

У період між восьмим та дев'ятим раундами збільшення кількості ВПО відбулося лише у Києві (+216 000). Найбільш різке скорочення оціненої присутності ВПО спостерігалось у західному та північному макрорегіонах (-562 000 ВПО на заході та -367 000 ВПО на півночі). У решті макрорегіонів (схід, південь, центр) оцінена кількість ВПО стабілізувалася.

Макрорегіон	% ВПО за місцем перебування	Оцінка к-ті ВПО за макрорегіонами
КИЇВ	10%	626 000
СХІД	31%	1 923 000
ПІВДЕНЬ	9%	605 000
ЦЕНТР	18%	1 102 000
ПІВНІЧ	13%	821 000
ЗАХІД	19%	1 166 000
Оцінка заг. к-ті переміщених у межах України		6 243 000



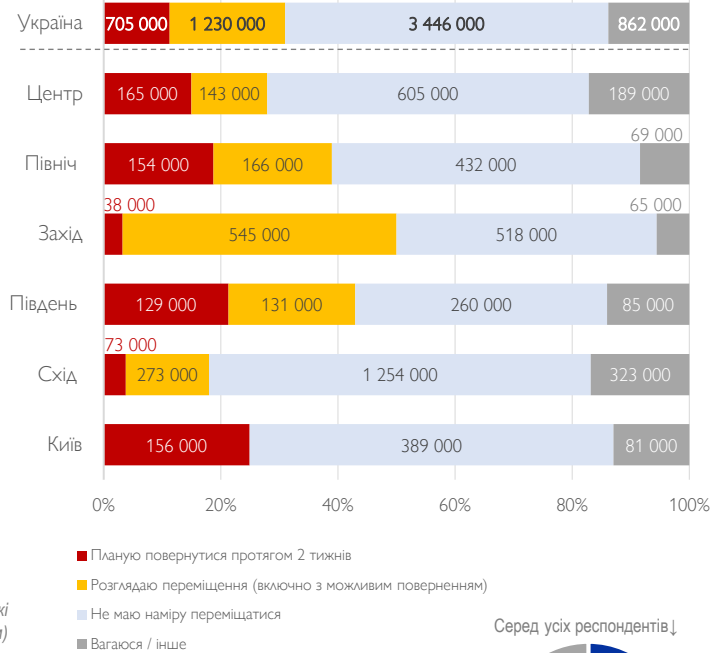
НАМИРИ ЩОДО МОБІЛЬНОСТІ — ОЧІКУВАНІ ПОТОКИ

У дев'ятому раунді ОЗН МОМ розглянула подальші наміри щодо мобільності серед внутрішньо переміщених осіб і загального населення. У цьому розділі викладено ключові дані — **наміри щодо повернення**, а також **наміри, пов'язані з наближенням зими і опалювального сезону**, надаючи числові оцінки намірів на підставі оціненої присутності ВПО із розподілом за макрорегіонами України та результатів опитування. Ці дані слід розглядати як індикативні, а не як підставу для прогнозування.

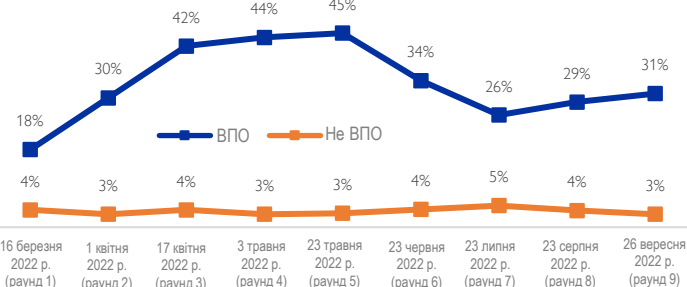
Після попереднього зниження загальної готовності до подальшого переміщення серед ВПО в Україні близько третини (31% порівняно з 26% у липні) ВПО знову обмірковують можливість залишити своє поточне місце перебування — активно планують повернутися впродовж наступних тижнів або загалом розглядають можливість зміни місця проживання (у тому числі можливе повернення згодом). Для порівняння: серед українців, які лишаються у місцях свого звичного проживання, частка людей, які розглядають можливість подальшого переміщення, лишається відносно невеликою та стабільною (3%).

Найбільша частка ВПО, що мають намір переїхати (в будь-яких напрямках, включно з можливим поверненням), спостерігається серед ВПО, що проживають на заході України, де 50% (а саме 583 000 ВПО) зазначають, що вони розглядають можливість залишити своє поточне місце перебування через поточні обставини. Це свідчить про різке збільшення у порівнянні з 37%, які говорили про це місяць тому в цьому ж макрорегіоні. Серед ВПО на півдні країни можливість переїзду розглядають 43% (а саме 260 000 ВПО), а серед ВПО в центрі країни — 28% (а саме 308 000 ВПО). Відповідні частки серед ВПО в інших регіонах України є нижчими, однак все ще є високими у розрізі демографічних розрахунків. На сході можливість переїзду розглядають 18% ВПО (а саме 346 000 ВПО). 39% (а саме 321 000) ВПО на півночі та 25% (а саме 156 000) ВПО у Києві розглядають можливість залишити поточне місце перебування (усі респонденти-ВПО у Києві зазначили, що мають намір повернутися впродовж наступних 2 тижнів).

Оцінена кількість ВПО за намірами щодо мобільності та макрорегіонами поточного перебування



Сумарна частка ВПО та не ВПО, які розглядають можливість переїзду (з часом)

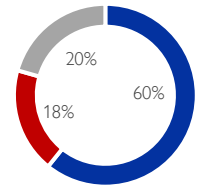


ЗАПЛАНОВАНЕ МІСЦЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ

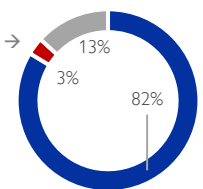
Серед усіх респондентів, що розглядають можливість переїзду, але не повернення, 60% розглядають переїзд у межах України, а 18% розмірковують над виїздом за кордон. Цей намір значно рішучіший серед не ВПО.

- Інша область України
- Інша країна
- Не знаю / відмовляюся відповідати

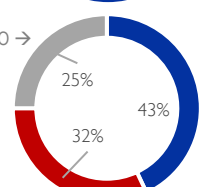
Серед усіх респондентів ↓



Серед ВПО →



Серед не ВПО →



НАМИРИ ЩОДО МОБІЛЬНОСТІ У ЗВ'ЯЗКУ З ЗИМОЮ

Дані Р9 свідчать про те, що респонденти, які повідомляють, що їхнє житло непридатне до зимового періоду (15,5% усіх респондентів-ВПО, 6% респондентів загалом), **розглядають можливість переїзду значно частіше**, ніж ті, чиє житло краще пристосоване до зимових умов. Респонденти віком 35–59 років, які зазначають, що їхнє житло непридатне до зими, частіше повідомляють, що планують переїхати, ніж респонденти інших вікових груп, які, більш ймовірно, залишаються у непридатних для проживання місцях. **Майже чверть (23%) тих, хто розглядає можливість переїзду, повідомили, що наближення опалювального сезону дійсно є для них головним фактором у прийнятті рішення. Проте для більшості зима не є сильним рушійним фактором.** У респондентів, які розглядають можливість залишити своє поточне місце перебування через наближення зими, особливо стурбованість викликає доступність комунальних послуг і твердого палива, а також цінова прийнятність витрат на опалення. Інші фактори, що впливають на рішення, слід розглядати для цілком прогнозної моделі. Див. розділ «ПІДГОТОВКА ДО ЗИМИ» на с. 8 для більш детальної інформації щодо ситуації та потреб, пов'язаних із наближенням холодів і опалювального сезону.

Відсутність придатного до зими житла значною мірою корелює з планами на переїзд серед усіх респондентів цього опитування.

У житло якого типу ви збираєтеся переїхати на період опалювального сезону? (серед усіх респондентів, які планують переїзд)



Серед 3,2 млн осіб (як ВПО, так і не ВПО), які, за оцінками, нині розмірковують про переїзд, 23% — а саме **744 000 осіб** — по всій країні **збираються переїхати насамперед через наближення опалювального сезону. Кількість фактичних переміщень, пов'язаних із зимою, ймовірно, є нижчою через економічні перешкоди** (детально викладено в Р8 ОЗН).

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ

ДЕМОГРАФІЯ ВПО

У шостому раунді опитування у співпраці з Фондом народонаселення ООН МОМ переглянула серію запитань, що визначають характеристики домогосподарств ВПО. Цей модуль має на меті визначити, чи живе кожен член домогосподарства респондента-ВПО поза своїм звичним місцем проживання через війну, щоб точніше визначити профіль переміщеного населення. **78% респондентів проживають у домогосподарствах, які складаються виключно з внутрішньо переміщених осіб**

Відсоток усіх ВПО	Усього	Чоловіки	Жінки
Немовлята (до 1 р.)*	1,4%	0,6%	0,7%
Діти до 5 р. (крім дітей до 1 р.)*	6,1%	2,8%	3,3%
Діти 5–17 р.	18,9%	8,7%	10,1%
Дорослі 18–59 р.	54,1%	22,7%	31,4%
Літні (60+)	19,5%	8,2%	11,3%
Усього	100%	43%	57%

Оцінка розміру групи	Усього	Чоловіки	Жінки
Немовлята (до 1 р.)*	87 000	40 000	47 000
Діти до 5 р. (крім дітей до 1 р.)*	382 000	177 000	205 000
Діти 5–17 р.	1 179 000	546 000	633 000
Дорослі 18–59 р.	3 383 000	1 418 000	1 965 000
Літні (60+)	1 220 000	511 000	709 000
Усього	2 435 000	2 435 000	3 808 000

* Гендерний розподіл серед дітей віком до 17 років розраховано із застосуванням даних Державної служби статистики України щодо співвідношення новонароджених дівчаток і хлопчиків за 2020 рік. Усі інші дані наведено на основі результатів Опитування загального населення.

ЧАСТКА ДОМОГОСПОДАРСТВ ВПО З ОСОБАМИ З ЧИСЛА ВРАЗЛИВИХ ГРУП: Частина ВПО, які повідомили, що один чи декілька членів їхнього домогосподарства належать до однієї з таких категорій вразливих осіб (загальна картина: «38% опитаних ВПО повідомили, що принаймні один із членів їхньої сім'ї, що нині з ними, є дитиною віком від 5 до 17 років»):



Примітка: Опис характеристик членів домогосподарств ВПО оснований виключно на даних, які стосуються осіб, що проживають за межами звичного місця проживання через війну.

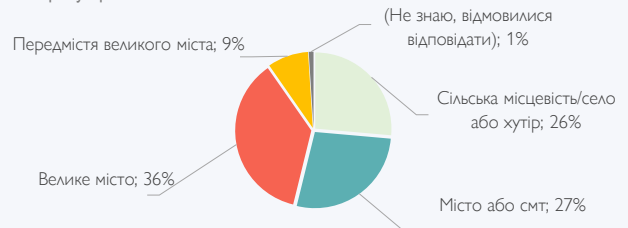
у той час як **22% респондентів підтверджують, що живуть у змішаних домогосподарствах, в яких присутні особи, що нікуди не переміщалися через війну з 24 лютого 2022 року.**

Порівняно з 23 серпня (P8), **мають місце суттєві зміни в частках чоловіків і жінок серед ВПО.** У межах загального зниження орієнтовної кількості ВПО на 10,5% кількість переміщених жінок скоротилася на 1 мільйон, тоді як кількість переміщених чоловіків зросла на 350 000 осіб. Загалом жінки усе ще становлять 61% ВПО (порівняно з 70% у серпні)

Близько 1,2 мільйона ВПО — це діти шкільного віку (5–17 років), що приблизно на 150 тисяч менше, ніж на час восьмого раунду. Це скорочення може бути пов'язане з початком навчального року. ВПО літнього віку (понад 60 років) нині становлять майже 20% від загальної кількості переміщеного населення.

Розподіл ВПО за типами населених пунктів у період із липня по вересень 2022 року практично не змінився:

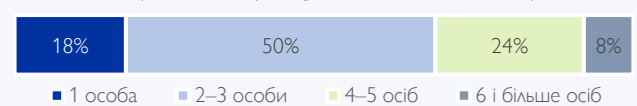
ТИП НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ



3,03 середня кількість членів родини ВПО (домогосподарств, усі члени яких є ВПО) станом на 26 вересня

1,59 середня кількість дітей на одну родину, що цілком складається з ВПО, станом на 26 вересня

Розмір домогосподарства (у складі якого виключно ВПО)

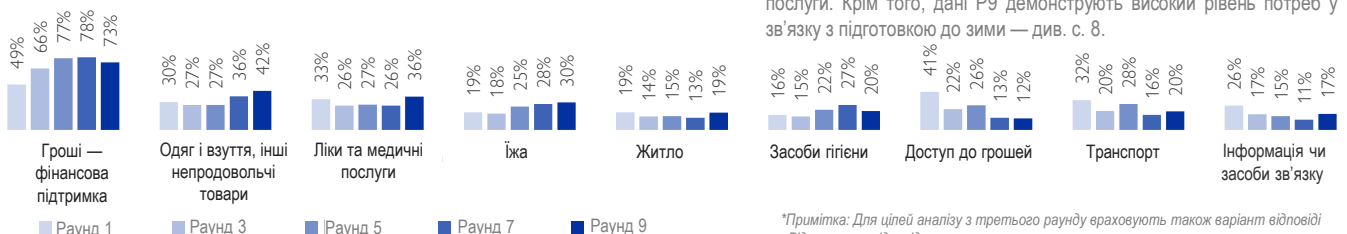


Кількість внутрішньо переміщених дітей, за домогосподарствами



СИТУАЦІЯ ТА ПОТРЕБИ ВПО В ДИНАМІЦІ*

Частина респондентів, які повідомили такі потреби:



*Примітка: Для цілей аналізу з третього раунду враховують також варіант відповіді «Відмовляюся відповідати».

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ

ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕБУВАННЯ У СТАТУСІ ВПО

160 середня тривалість перебування у статусі ВПО в межах 214 днів від початку війни (станом на 26 вересня 2022 року)
днів

У дев'ятому раунді опитування ВПО попросили зазначити кількість днів, що минула з моменту їхнього першого переміщення. Розподіл помітно тяжіє у бік довшої тривалості переміщення — 79% ВПО в Україні перебувають у цьому статусі протягом трьох місяців або довше.

Істотних відмінностей між тривалістю перебування у статусі ВПО серед чоловіків і жінок не зафіксовано. Утім спостерігаються відмінності залежно від регіону звичного проживання та віку. ВПО з Київського та західного макрорегіонів повідомили, що перебувають у цьому статусі в середньому 170 і 190 днів відповідно. ВПО 18–24 років перебувають у цьому статусі в середньому 120 днів.



СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ ВПО

Серед респондентів-ВПО 96% зазначили, що їхні домогосподарства використовують принаймні одну негативну стратегію подолання проблем у відповідь на зниження доходів і збільшення вразливості (порівняно з 94% респондентів-ВПО у Р8). Для порівняння, 91% непереміщених домогосподарств використовують принаймні одну стратегію подолання проблем. Частка підтвердженого застосування негативних стратегій подолання проблем серед ВПО є вищою порівняно із загальним населенням.



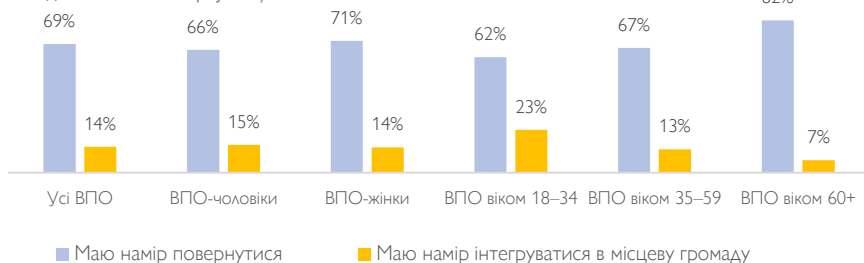
НАМІРИ НА ТРИВАЛУ ПЕРСПЕКТИВУ — ПРЕФЕРЕНЦІЙНІСТЬ ДОВГОСТРОКОВИХ РІШЕНЬ

Перевага довгострокових стійких рішень залишається відносно стабільною серед тих ВПО, які не планують повернутися до місць звичного проживання найближчим часом (впродовж 2 тижнів). З 23 серпня частка ВПО, що повідомляють про намір повернутися, дещо скоротилася. Тим не менш, значна частина (14% по всій країні) бажає інтегруватися у своєму поточному місці перебування. Ця тенденція найбільш поширена серед ВПО в Київському макрорегіоні, 31% з-поміж яких бажають інтегруватися, а найменш поширена серед ВПО, що наразі проживають на заході країни (9%). В інших макрорегіонах ця частка є нижчою: 12–14% ВПО бажають інтегруватися на півночі, в центрі, на півдні та сході. Проте на заході також проживає найбільша частка ВПО, які бажають переїхати на третє місце проживання у довгостроковій перспективі (5,5%). Станом на вересень 2022 року найбільша частка ВПО, які ще не визначилися, проживає у Києві — 22%.



Звичайно, довгострокові плани корелюють із місцем походження ВПО. Серед усіх ВПО переселенці зі східного макрорегіону частіше повідомляють про намір інтегруватися в нинішню або іншу приймаючу громаду (16%), ніж переселенці з інших регіонів України, тоді як переселенці з міста Києва частіше за інших вказують на те, що планують повернутися додому (87% відповідно), конкуруючи в цьому лише з ВПО із півдня, 84% яких планують врешті-решт повернутися до місць звичного проживання.

↓ Детальний аналіз демографічної складової преференційності довгострокових рішень серед ВПО демонструє відмінності між різними групами населення. У той час як старші ВПО не так часто бажають інтегруватися в місцеві громади і найчастіше повідомляють про наміри повернутися додому, молоді дорослі (18–34 роки) найчастіше з-поміж усіх вікових груп висловлюють бажання інтегруватися в місцеві громади і найменш зацікавлені у поверненні (однак більшість — 62% — все одно бажають повернутися).



ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ ТА ПОТРЕБ

Як переміщені особи, так і особи, які залишаються в місцях звичного проживання в межах України (особи, які повернулися, та особи, які не переміщувалися), стикаються з критичними потребами. Однак профіль та ситуація цих підгруп дещо відрізняються. Тим не менше, серед осіб із цих підгруп існує попит на спеціалізовану підтримку. Нижче зазначені основні відмінності між групами у межах вибірки МОМ для опитування загального населення.

НАЙНАГАЛЬНІШІ ПОТРЕБИ

Серед найбільш нагальних потреб, названих респондентами, лишаються гроші (фінансова допомога), а також ліки та медичні послуги. В умовах зниження температури тверде паливо також є нагальною потребою для багатьох людей. Наприклад, 8% ВПО визначили тверде паливо своєю найбільш нагальною потребою. Щодо загального оцінювання потреб див. →



Гроші — фінансова підтримка

52% Не ВПО
51% ВПО
55% Особи, які повернулися



Тверде паливо (вугілля, дрова тощо)

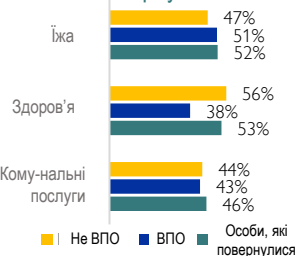
10% Не ВПО
9% ВПО
3% Особи, які повернулися



Ліки та медичні послуги

8% Не ВПО
4% ВПО
7% Особи, які повернулися

Потреба у фінансовій підтримці залишається на високому рівні, респондентів запитали про три шляхи використання готівкових коштів у разі отримання фінансової підтримки. **Важливо:** Для 51% ВПО однією з трьох основних потреб, на які би було витрачено фінансову підтримку, є їжа.



ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ПОТРЕБ

Важливо: «30% ВПО потребують допомоги з продовольчими продуктами»

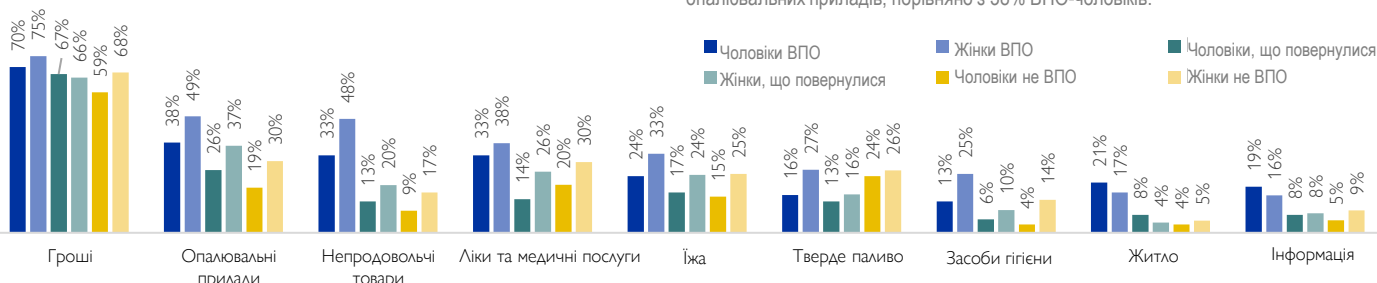
	Не ВПО (включно з особами, які повернулися)	ВПО	Особи, які повернулися
Одяг і взуття та інші непродовольчі товари	11%	34%	13%
Їжа	21%	30%	22%
Ліки та медичні послуги	26%	36%	22%
Засоби гігієни	10%	20%	8%
Житло	5%	19%	5%
Транспорт	15%	20%	15%
Гроші — фінансова підтримка	64%	73%	66%
Інформація / зв'язок із іншими	8%	17%	8%
Доступ до грошей	9%	12%	8%
Засоби жіночої гігієни	40%	48%	36%
Опалювальні прилади	26%	45%	33%
Тверде паливо (вугілля, дрова тощо)	25%	22%	15%

Примітка: % тих, хто відповів «Так» і «Частково так»

Примітка: Представлені не всі категорії запитання

* Поглиблений аналіз потреб у фінансовій допомозі представлено на сторінці 10.

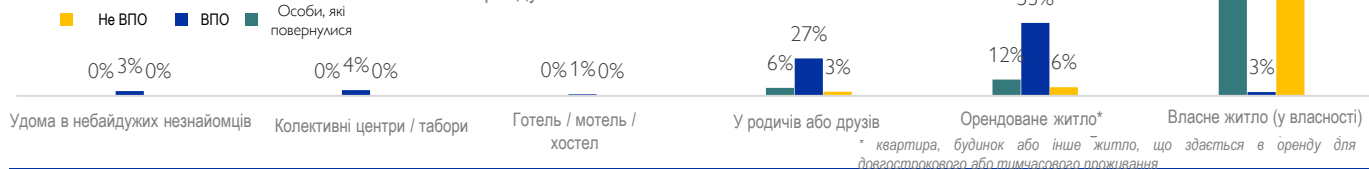
ПОТРЕБИ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ



ВПО-жінки частіше повідомляють про наявність потреб у семи з дев'яти категорій, наведених нижче. Наприклад, 49% ВПО-жінок вказали на відсутність опалювальних приладів, порівняно з 38% ВПО-чоловіків.

СИТУАЦІЯ З ЖИТЛОМ

Лише 4% ВПО продовжують проживати в колективних центрах, в той час як більшість орендує житло самостійно.



* квартира, будинок або інше житло, що здається в оренду для довготривалого або тимчасового проживання

УТЕПЛЕННЯ

ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ

ПОТРЕБА В ПАЛИВІ І ПРИЛАДАХ

Порівняно з іншими групами населення ВПО відчують особливу потребу в опалювальних пристроях — 43% ВПО по всій країні вказали на таку потребу (порівняно з 22% серед непереміщеного населення і 33% серед осіб, що повернулися). Серед ВПО у східному макрорегіоні 55% повідомили, що на зиму їм потрібен обігрівач, котел на твердому паливі чи подібний пристрій, що складає 1 млн. осіб лише у цьому макрорегіоні. Тверде паливо та опалювальні пристрої становлять **найбільш нагальну потребу** для 10% і 7% усіх респондентів відповідно.



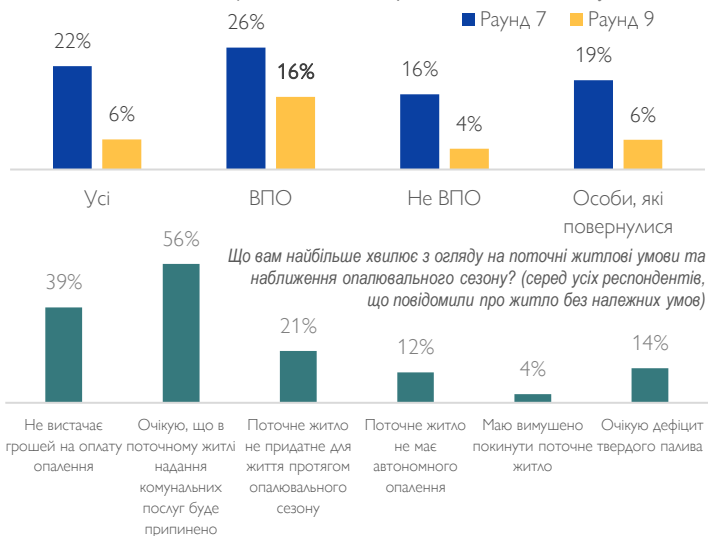
МІСЯЧНА ВАРТІСТЬ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Озвучені витрати на комунальні послуги, призначені для підтримки систем опалення (електрика, вода та інші витрати на опалення), зросли порівняно з останніми цифрами, зафіксованими у липні (станом на 23 липня ВПО називали в середньому 1 689 грн/місяць, а загальне населення — 1 601 грн/місяць). Тим не менш, ВПО усе ще очікують, що під час основного опалювального сезону їм доведеться платити значно більше, ніж загальному населенню. Середня вартість комунальних послуг є найвищою в Києві та вищою за середню по Україні у північному та західному макрорегіонах.

	Не ВПО (у тому у тому числі особи, які повернулися)	ВПО
Нині	1 796 грн	1 938 грн
Очікування на зиму	3 533 грн	4 246 грн

ЖИТЛО БЕЗ НАЛЕЖНИХ УМОВ

Попри загальне поліпшення ситуації у період з 23 липня (P7) до 26 вересня (P9) значна частина респондентів усе ще проживає у помешканнях, які вони вважають непристосованими до зими. Оцінена кількість ВПО, що проживають у непристосованих приміщеннях, у межах країни становить майже 1 млн. осіб. Ситуація особливо тяжка серед ВПО у східному та західному макрорегіонах, у яких 22% і 18% відповідно вважають, що їхнє житло не придатне для зимових умов.

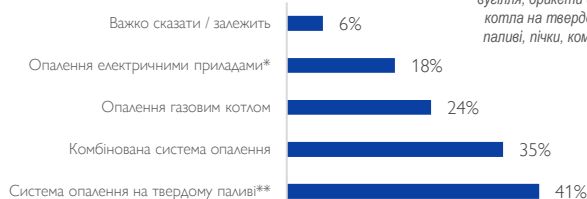


ПОТОКИ МОБІЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНІ З НАСТАННЯМ ЗИМИ

Опалювальний сезон не є ключовим фактором в ухваленні рішень для 77% населення, що розглядає можливість переїзду.

Реагуючи на оперативні запити, в ході дев'ятого раунду MOM вивчила ймовірність появи значних потоків мобільності, безпосередньо пов'язаних зі зміною пір року. Дійсно, серед тих, хто розмірковує про переїзд наприкінці вересня, 23% вказали на зміну пір року як на ключовий фактор в ухваленні цього рішення. Однак більшість тих, хто розглядає можливість залишити поточне місце перебування, не вважають зміну пір року істотною проблемою. **Наміри населення, оцінені в ході P9 ОЗН, не свідчать про те, що очікуються значні потоки переселенців, пов'язані насамперед із настанням зими.** Ситуація залишається динамічною і зовсім непрогнозованою, з великою кількістю конкурентних елементів, що впливають на ухвалення рішень про переселення. Детальний аналіз показників майбутніх потоків мобільності див. на с. 4.

Який тип автоматичних опалювальних систем ви би обрали/шукали цієї зими? (серед усіх респондентів, що повідомили про житло без належних умов)



ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ

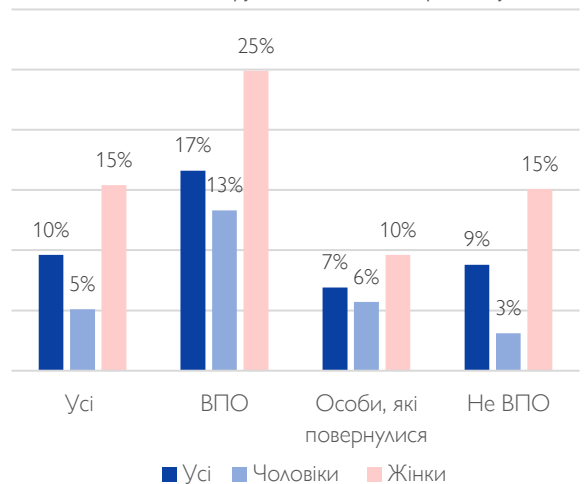
Нижче представлені дані стосовно різних гуманітарних сфер, що охоплюють загальне населення, якщо не вказано інше:

ВОДОПОСТАЧАННЯ, САНІТАРІЯ ТА ГІГІЄНА

Частка респондентів серед ВПО, які зазначають, що **потребують засобів гігієни**, зменшилася з 22% станом на 23 серпня до 17% станом на 26 вересня порівняно з 9% серед не ВПО. Майже половина (44%) усіх респондентів, які вказали потребу у водопостачанні, санітарії та гігієні, зазначили потребу в засобах жіночої гігієни, а 16% вказали на потребу в підгузках (дитячих та/або дорослих). Якщо порівняти з респондентами у інших частинах України, потреби в засобах гігієни відчуває більша частка респондентів на сході (14% серед усіх груп населення), півдні (16%) та в центрі України (10%). Очевидно, особливо потребують засобів гігієни такі групи населення: особи, які повернулися до центрального регіону (23%), ВПО на сході та в центрі (22% в обох макрорегіонах) та не ВПО на півдні (17%).

Доступ до питної води залишається проблемою для населення південного макрорегіону, де 12% населення продовжує відчувати нестачу питної води, однаковою мірою серед усіх груп населення. Забезпеченість питною водою стабільно погіршувалася в південному макрорегіоні з березня 2022 року. На сході ВПО частіше за інші групи населення повідомляють про відсутність питної води (14% ВПО у регіоні).

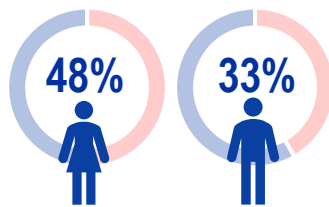
Потреба в засобах гігієни, висловлена усіма групами населення, без розподілу за статтю



ПРИТУЛОК ТА НЕПРОДОВОЛЬЧИ ТОВАРИ

11% усіх респондентів повідомили, що їхній дім (основне місце проживання до війни) **зазнав пошкодження у результаті атак / війни**. Серед ВПО цей показник наближається до 39%, але він може бути переоцінений (через брак доступу). Серед тих, хто повернулися, 14% повідомляють про пошкодження своїх помешкань — цей показник лишається стабільним із шостого раунду

38% ВПО повідомляють про нестачу непродовольчих товарів, наприклад, ковдр — більше за 31% станом на 23 серпня. 15% осіб, що повернулися, повідомили, що потребують НПТ.



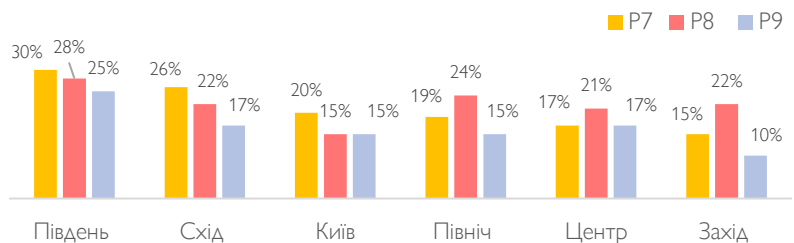
Потреба в будівельних / ремонтних матеріалах для ремонту

Потреба в матеріалах для ремонту житла продовжує зростати по всій Україні (з 18,5% у червні до 27% у вересні), порівну розподілена по всім групам населення. Ця потреба є особливо високою в південному, північному та центральному макрорегіонах (30% і вище). Загалом 12 млн осіб в Україні потребують матеріалів для ремонту житла (частка від загального населення). Потреба в будівельних та ремонтних матеріалах є найгострішою для 4% усіх респондентів та 6% осіб, які повернулися.

Жінки серед ВПО частіше повідомляють про нестачу непродовольчих товарів, ніж чоловіки

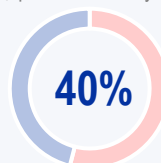
ЇЖА ТА ХАРЧУВАННЯ

16% населення країни повідомило про брак їжі у вересні порівняно з 22,5% у серпні (P8). 20% ВПО зазначили, що їм бракує їжі (27% у P8) — усе ще значно більше, ніж іншим групам населення (15% серед осіб, які не є ВПО, та осіб, які повернулися). Найгострішу нестачу їжі усе ще відчувають особи, які повернулися, а також ВПО на півдні (29% та 25% відповідно) та ВПО на сході (25%).



ГОДУВАННЯ НЕМОВЛЯТ І ДІТЕЙ

Понад третина (36%) усіх домогосподарств з немовлятами та маленькими дітьми в Україні зазначили, що з початку війни мають труднощі з забезпеченням достатнього харчування для своєї дитини. Серед ВПО ця цифра вища — 40% респондентів-ВПО з маленькими дітьми віком до 5 років вказують на аналогічну проблему. Ця проблема особливо чітко простежується у східному та південному макрорегіонах, де, відповідно, 49% і 45% домогосподарств зазначають, що мають проблеми із забезпеченням достатнього харчування немовлят. Домогосподарства ВПО, вочевидь, відчувають не набагато більшу потребу в цьому зв'язку, ніж домогосподарства не ВПО у тих самих макрорегіонах.



домогосподарств ВПО з немовлятами та дітьми віком до 5 років зазначили, що з початку війни мають проблеми із забезпеченням достатнього харчування для своєї дитини/дітей (наприклад, складно знайти дитячі суміші).

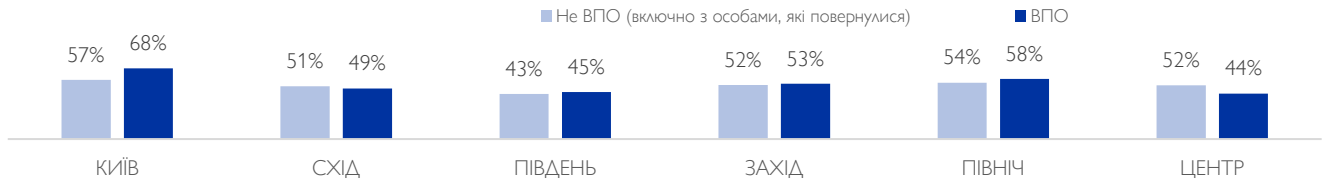
ГРОШІ ТА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА

ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ



Оцінюючи потребу в фінансовій підтримці, 73% ВПО і 64% непереміщеного населення зазначили, що потребують фінансових ресурсів (респонденти відповіли «так» і «частково так»). 51% ВПО і не ВПО назвали готівкові кошти першочерговою потребою. Потреба ВПО в фінансовій допомозі однаково висока в усіх макрорегіонах.

Фінансова допомога (грошові кошти як найбільш нагальна потреба) за групами та макрорегіонами



ПЕРЕДБАЧЕНІ ЦІЛІ ОТРИМАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ

У дев'ятому раунді ОЗН МОМ оцінила, для яких цілей респондентам потрібна грошова допомога. Запитання стосовно грошової допомоги в рамках цього опитування були сформульовані таким чином, щоб не створювати в респондентів невиправданих очікувань. Запитання стосовно очікуваних цілей отримання грошової допомоги були поставлені тим респондентам, які у відповідях на попередні запитання зазначили, що їхнє домогосподарство найбільше потребує грошей — фінансових ресурсів (так n = 1 155 + частково n = 152). Респондентів серед як ВПО, так і не ВПО, які зазначили потребу у фінансовій допомозі, попросили визначити три основні цілі, на які вони би витратили гроші, якби отримали таку допомогу. Більшість ВПО зазначили, що грошову допомогу витратили би на їжу (51%), комунальні платежі (43%) та витрати, пов'язані зі здоров'ям (54%). Серед непереміщеного населення три пріоритетні позиції для використання грошової підтримки — це витрати, пов'язані зі здоров'ям, придбання продуктів харчування та сплата

НАЯВНІСТЬ ЗАОЩАДЖЕНЬ

Загалом 60% не ВПО і 73% ВПО повідомили, що впродовж останніх 30 днів витрачали свої заощадження на задоволення базових потреб. Домогосподарства, члени яких належать до вразливих груп, частіше повідомляли про те, що витратили всі свої заощадження. Зокрема, це домогосподарства переміщених осіб, серед членів яких є особи з інвалідністю (69%), і домогосподарства, де є діти до 18 років (58%).

■ Не ВПО (включно з особами, які повернулися) ■ ВПО



Розподіл відповідей респондентів щодо поточного стану заощаджень (за групами)



ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА

79% ВПО і 64% не ВПО зазначили, що члени їхніх домогосподарств регулярно отримують різноманітні види фінансової підтримки від уряду України. 3-поміж переміщених осіб, що отримують соціальні виплати для ВПО, більшість проживає у східному та західному макрорегіонах (90% і 85% відповідно).



Середній обсяг фінансової підтримки, отримуваної від уряду України, на одне домогосподарство (за типами д/г і макрорегіонами)



ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ

Нижче продовжено огляд даних стосовно різних гуманітарних сфер, що охоплюють загальне населення, якщо не вказано інше:

ЗДОРОВ'Я

27% в цілому по Україні зазначили брак доступу до ліків і медичних послуг, причому 7% указали, що це їхня найнагальніша потреба. Найбільший дефіцит ліків і медичних послуг у південному і східному макрорегіонах (38% і 34% відповідно).

ДОСТУПНІСТЬ ЛІКІВ ТА МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Майже половина (47%) населення повідомила, що впродовж останніх 30 днів їм або членам їхніх родин довелося скоротити витрати на здоров'я. Загалом про це повідомляли домогосподарства, де є вразливі члени, зокрема люди з інвалідністю, особи старші 60 років та люди, що мають хронічні захворювання.



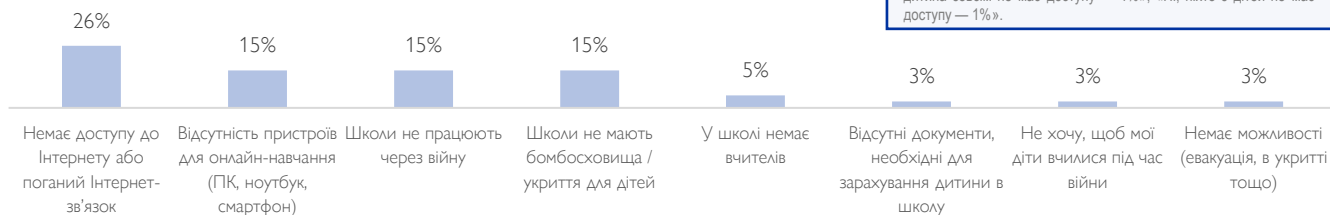
Частка д/г з вразливими членами, які зазначили, що змушені скоротити витрати на здоров'я для задоволення базових потреб (серед усіх респондентів)

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ТА ПОТРЕБИ У ПСИХОСОЦІАЛЬНІЙ ПІДТРИМЦІ

Серед усіх респондентів 21% запитали номер безкоштовної гарячої лінії емоційної підтримки МОМ порівняно з 16% респондентів у другому раунді та 11% у першому раунді опитування. У дев'ятому раунді 28% ВПО запитали номер безкоштовної гарячої лінії психологічної підтримки. У цілому ВПО старше 60 років частіше зверталися за підтримкою, ніж чоловіки (34%).

ОСВІТА

Відсутність доступу до інтернету чи повільний інтернет-зв'язок та брак пристроїв (ПК, ноутбуків, смартфонів) для навчання онлайн найчастіше називалися як причини відсутності доступу до шкільного навчання у цьому навчальному році. Сукупно 41% вказали на відсутність інтернету чи обладнання, необхідного для навчання. Про це частіше повідомляли респонденти в східному макрорегіоні.



ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

У ході дев'ятого раунду опитування респондентів запитали, чи умови погіршилися через бойові дії, чи внаслідок війни в цілому. Загалом 11% повідомили про знищення місця проживання, тоді як серед ВПО таких було 39%. Серед усіх респондентів 60% вказали принаймні на один прояв погіршення умов внаслідок війни.



На додачу до проблем забруднення води, повітря й ґрунту та наявності на території вибухонебезпечних предметів, 15% населення (серед усіх респондентів) повідомили, що їх турбує обмежений доступ до природних ресурсів або їх знищення. Загалом населення, що проживає в місцевостях, де спостерігається вплив війни на довкілля, частіше висловлювало готовність до переїзду (15% там, де цей вплив помітний, проти 5% там, де вплив не помітний).

ПРИМІТКИ ЩОДО МЕТОДОЛОГІЇ

Дані, представлені в цьому звіті, отримано на замовлення Міжнародної організації з міграції (МОМ) у результаті проведення телефонного експрес-опитування, проведеного MultiCultural Insights. Дев'ятий раунд збирання даних серед вибірки розміром 2 002 унікальні дорослі респонденти (віком від 18 років) було проведено в період із 17 по 26 вересня 2022 року. Цю імовірнісну вибірку, що представляє понад 30 млн дорослих українців (віком від 18 років), було стратифіковано для досягнення репрезентативності на рівні 6 макрорегіонів України. Основу вибірки було створено шляхом формування переліку 100 000 десятицифрових номерів телефону, згенерованих за рахунок поєднання трицифрових префіксів, що позначають оператора мобільного зв'язку, з довільно згенерованими семицифровими номерами телефону. Згенерована основа вибірки є пропорційною до частки шести телефонних мереж, охоплених у дослідженні, на національному ринку. Інтерв'ю були проведені з використанням методу набору випадкових телефонних номерів, згенерованих у довільний спосіб. У такому режимі нові номери генеруються з інтервалом у мілісекунду. Інтерв'ю проводили анонімно. Перед початком інтерв'ю респондентів просили надати згоду на його проведення. Інтерв'юери використовували структурований опитувальник і метод автоматизованого телефонного опитування (CATI), щоб записувати результати безпосередньо в програму введення даних.

Використовуючи цю технологію у дев'ятому раунді, група інтерв'юерів опитала 2 002 унікальних дорослих респондентів, які відповідали встановленим критеріям та надали свою згоду на опитування. Попри те, що методом набору випадкових телефонних номерів в Україні зазвичай вдається дозвонитися до приблизно 7–8% абонентів, у дев'ятому раунді показник успішних дзвінків склав 12,3%. Для цієї роботи було залучено 30 інтерв'юерів. Група інтерв'юерів складалася з 4 чоловіків і 26 жінок. Інтерв'ю проводили українською мовою (78%) та російською мовою (22%). Вибір мови залежав від уподобань респондента.

Обмеження: Точна частка не охопленого населення невідома, тому при тлумаченні результатів потрібно враховувати певні застереження. Особи, які нині проживають за межами України, в опитуванні участі не брали завдяки застосуванню методу активного виключення. Розрахунки населення основані на припущенні про те, що неповнолітніх осіб (молодших за 18 років) супроводжують їхні батьки або дорослі піклувальники. Основа вибірки обмежена дорослими, які користуються мобільним телефоном. Невідомо, чи всі телефонні мережі повноцінно працювали по всій території України протягом усього періоду опитування, тому деякі номери могли мати вищу ймовірність набору, ніж інші. Мешканці територій зі значними пошкодженнями цивільної інфраструктури, можливо, меншою мірою представлені у вибірці. Можна припустити, що фактичні потреби насправді більші, ніж ті, про які було отримано інформацію при опитуванні. В опитуванні не брали участі жителі Автономної Республіки Крим та не підконтрольних уряду територій Донецької та Луганської областей.

Застереження: У ході опитування інтерв'юери збирали інформацію про демографічні характеристики респондентів, їхнє поточне місце перебування та/або місце перебування після переміщення (географічна інформація), наміри щодо переміщення, заплановані місця призначення, потреби та проблеми, з якими вони стикаються під час цієї кризи. Аналіз було проведено з використанням двох підходів до оцінювання профілю населення, їхніх проблем і потреб. Для аналізу географічного профілю були використані дані без урахування відсутніх значень, виявлених на рівні макрорегіонів (n=2 002). Оцінювання потреб та інші частини аналізу було виконано з використанням даних, отриманих на основі повної вибірки (з урахуванням частки відмов відповідати на запитання).

Розподіл вибірки та кількість інтерв'ю за макрорегіонами

Макрорегіон	Усього проведених інтерв'ю (ж / ч / немає відповіді)	Частка інтерв'ю
КИЇВ	197 (84/113/0)	10%
СХІД	438 (258/180/0)	22%
ПІВДЕНЬ	217 (140/77/0)	11%
ЗАХІД	477 (276/201/0)	24%
ПІВНІЧ	380 (236/144/0)	19%
ЦЕНТР	291 (167/124/0)	15%
Місце перебування не названо	2 (1/1/0)	0%
Усього по Україні	2 002 (1 190/810/2)	100%

Похибка вибірки

Макрорегіон	Рівень достовірності 95%
КИЇВ	+/- 7%
СХІД	+/- 5%
ПІВДЕНЬ	+/- 7%
ЗАХІД	+/- 4%
ПІВНІЧ	+/- 5%
ЦЕНТР	+/- 6%
Усього по Україні	+/- 2%

Означення: Згідно з [Глосарієм МОМ](#), **внутрішньо переміщені особи (ВПО)** — це особи або групи осіб, які були змушені або зобов'язані втекти або покинути свої домівки або місця звичного проживання, зокрема в результаті або з метою уникнення наслідків збройних конфліктів, широкомасштабного насильства, порушення прав людини або природних чи техногенних катастроф, і які не перетинали міжнародно визнаний кордон країни. Для операційних цілей цього опитування інтерв'юери визначають ВПО як осіб, які залишили своє місце свого звичного проживання через нинішню війну.

МОМ визначає термін **«особа, яка повернулася»** як особу, яка зазнала міграційного переміщення та повернулася до початкового звичного місця проживання. Для цілей цього аналізу МОМ визначає термін **«особи, які повернулися»** як респондентів, які повідомили про виїзд зі свого звичного місця проживання з 24 лютого через поточну війну на період щонайменше 2 тижнів (14 днів), але потім повернулися.

Конвенція про статус біженців 1951 року визначає **біженця** як особу, яка: *«через обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознакою расової належності, релігії, громадянства, належності до певної соціальної групи чи політичних поглядів... не може чи не бажає повернутися до [країни свого колишнього місця проживання]...»*.

Використання позначень та подання матеріалу в цьому звіті не має на меті висловлення будь-якої думки щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи населеного пункту, їхньої влади, кордонів чи меж від імені МОМ. Вкладені в цьому звіті думки належать авторам і не обов'язково відображають погляди МОМ.

ПРЕДСТАВНИЦТВО МОМ В УКРАЇНІ



МОМ
ООН МІГРАЦІЯ